

namn Herta lät sig mjölkas av pojkmama och så kyldes de fyllda mjölkflaskorna i ett vattenfylt s.k. krondike.

Stormossen odlas med korn eller havre ena året, därefter var det vall i tre år. Man tog hö och släppte sedan ut korna på bete. På hösten det fjärde året plöjdes jorden och fick ligga och träda i ett år.

Två stora logar har funnits, en på vänstra sidan om vägen strax före Kilbäcksvägen och den s.k. Stormosslögen lite norr om Botvidstorp. En ängslada fanns också vid Botvidsång, där foder förvarades. Där har säkert många tröskverkslag slitt från morgon till sena kväll.

Till torpet vid Stormossen eller Edlunds torp, som det kallas efter den siste torparen, hörde endas 3-4 tunnland åker. Torpet kunde föda tre kor och några grisar. Korna gick på skogsbete (vilket var tillåtet förr) eftersom torpen inte hade några egna betesmarker. Edlund var stator vid Ramnäs Bruk och arbetade som snickare vid lantbruket. Han gjord vagnar, skaklar m.m. samt utförde nödvändiga reparationer. Dessutom anlätades Edlund som slaktare vid älgjakten. Statarsystemet upphörde 1945, men Edlund blev kvar på torpet till början av 1960-talet och hade då bott där i 40 år. Torpet byggdes troligen omkring 1880-1890.

Norr om vägen låg en arbetarbostad med två lägenheter. Här bodde basen för torvbrytningen, Brenner. Torvfabriken låg på en annan del av Stormossen norr om Fläckebovägen.

Efter första världskriget startades vid Stormossen en annan verksamhet, torvmatttillverkning. Här bröts torv, som torvades på nät, lades mellan tjärpapper och

syddes med en särskild maskin. Valter Lundberg och Kalle Bark skötte maskinen omkring 1920. Verkmästaren var Ögren, som bodde i den ena lägenheten i arbetarbostaden, medan familjen Hammar disponerade den andra. Fabriken, som gjorde isoleringsmaterial av torv upphörde efter bara några år.

De sista som bodde i arbetarbostaden var Klas Söderström och Hjalmar Johansson (Larsbo-Hjalmar).

År 1955 kom lantmästare Arthur Åstrand till Ramnäs Bruk. Han brukade Stormossen ända fram till 1992. Mossen nydikades år 1954 och jorden var bra, berättar Åstrand. Där odlades omväxlande slåttervall och havre men även raps. Sedan Stora Skog tog över brukets marker, togs inga skördar längre, utan Stor-mossens 26 ha blev då s.k. EU-träda.

En odlad mosse sjunker 1 cm per år. Det kallas bortodling. Underrättaren, Axel Karlssons 40 år sjönk den alltså 40 cm och under Åstrands tid ytterligare 30 cm. Arthur har själv kontrollerat detta mot en berghäll ute i mossen. Då Axel Karlsson började sin anställning gick det att köra över stenen, nu sticker den upp 70 cm över marken.

Åren 1963 - 1986 hade Naturklubben sina möten i torpet vid Stormossen. Det var en fin mötesplats för en naturklubb med naturen in på knutarna.

Våren 1991 var en märklig vår. Då kunde en tur till Stormossen bli en spännande safari. På kvällen den 7 maj uppvissade Stormossen inte mindre än 42 rådjur samtidigt och dessutom 4 älgar. Somliga djur hade ätit sig mätta och låg och vilade i vårgrönskan, medan andra betade friskt.

Flera vårvällar detta år upplevde man stora anhopningar av vilda djur, en fröjd för naturälskare, men kanske inte lika trevligt för jordbrukaren.

Och hur ser det ut idag? Torpet är

privatägt och jorden såld. Hela Stormossen är inägnad med högt stängsel och enorma grindstolpar vid infarten, och inför energiskog och återenergiskog. Men

Källor:
E. Alfred Jansson, *En bok om Ramnäs*
Intervjuer med:
Pelle Karlsson
Arvid Lundberg
Arthur Åstrand

Fågellivet i Surahammars kommun 1995

Text: Sören Larsson Teckningar: Jan Österberg

Fåglarna är en mycket betydelsefull artgrupp inom begreppet biologisk mångfald. Fåglarnas konsumtion av växtdelar och insekter formar dessa artgruppers utbredning och populationsstorlekar. Dessutom fungerar fåglarna som viktiga spridare av främst olika växter. Ett stort antal fåglar utgör också indikatorer på värdefulla och även farliga livsmiljöer samt även artrika och artfattiga biotoper. Hos fåglarna har gemene man lättare att förstå värdet av den biologiska mångfalden, ett inte oväsentligt argument inför framtiden. Fåg-

larna själva, de olika arterna, raserna och formerna, hyser någorlunda lättstuderade individer för att vi lättare skall förstå värdet av artrikedomen.

Kunskapen om fågellivet i Surahammars kommun byggs på för varje år. Den här sammanställningen som behandlar fågellivet i kommunen under 1995, har som bas 2700 fågelfynd som 46 personer sänt in. Ändå vill jag tro att det finns flera uppgifter om fågelförekomster i vår kommun som inte rapporteras till Naturklubben (Jan Österberg, Åshammarsvägen 70,

730 60 Ramnäs) eller till VOFs rapportkommitte (Västmanlands Ornitologiska förening).

Utän att här rangordna bevarandevärdet bland olika fågelgrupper är det ändå nämnvärt att notera att det finns bara 26 fågelarter, där huvuddelen av det häckande beståndet också finns kvar i kommunen under hela året (se faktaruta). Några av dessa arter ingår i speciella studieprojekt som bedrivs i Naturklubben.

Under 1995 iakttogs 205 fågelarter, därav en ny fågelart för kommunen, nämligen de purpurhäger som rastade vid Gnien 25/8 till 3/9. Hittills under 1990-talet har 117 fågelarter noterats som häckare i kommunen. Nya under 1995 blev hämpling på Bruksområdet i Sura och rosenfink vid Lisjöviken. Ytterligare några arter torde häcka i kommunen.

Liksom tidigare år domineras denna sammanställning av iakttagelser från Gnienområdet. Områdets mycket rika fågelliv gör att lokalen också får många besök av fågelintresserade människor från

stora delar av landet. Uppträdandet av sällsyntheter som tex purpurhägerarna den na höst, gör vår trakt känd långt utanför länets gränser.

Ett stort tack till alla dem som hjälper till med bevakningen av fågelfaunan i Surahammars kommun. Fåglarna är för de flesta människor de mest intressanta varselerna i vår natur, de är dessutom än så länge de bästa indikatorerna på vår egen livsmiljö. Alla ni som hjälpt till med uppgifter till 1995 års sammanställning av fågellivet i vår trakt omnämns i uppsatsen eller signaturlistan.

Vädret 1995

Först i sista januariveckan blev det vinterväder med snö och kyla. Februari blev övervägande mild, blåsigt och små nederbördsområden. Vintern var ovanligt fågelfattig. Sydvästvindar i slutet på februari innebär att redan 25/2 sågs sånglärka, bofink, knipor, storskrake och sångsvan i Gnien. Ganska fint vårväder med sydvästvindar fortsatte i början av mars. Ormvrå-

Faktaruta

<i>Duvhök (delvis)</i>	<i>Gröngöling</i>	<i>Talgoxe</i>
<i>Järpe</i>	<i>Spillkråka</i>	<i>Nötväcka</i>
<i>Orre</i>	<i>St hackspett (delvis)</i>	<i>Trädkrypare</i>
<i>Tjäder</i>	<i>M hackspett (delvis)</i>	<i>Skata</i>
<i>Berguv</i>	<i>Stjårtmes (delvis)</i>	<i>Kråka (delvis)</i>
<i>Sparuggla</i>	<i>Entita</i>	<i>Korp</i>
<i>Kattuggla</i>	<i>Tallita</i>	<i>Gråspurv</i>
<i>Lappuggla</i>	<i>Tofsmes</i>	<i>Gulspurv</i>
<i>Päruggla</i>	<i>Blåmes</i>	

ken kom 3e, tofsvipa, kanadagäss och sädgäss 10e, skogsduva och häger den 11e. En kyligare vädertyp inträdde i mitten på månaden och ett kraftigt bakslag för våren inträffade sista dagarna i månaden.

Under april dominerade nordvindar och snöfallsområden. Några dagars varmare väder omkring den 25e förändrades snart. I maj var det -4 grader och 1 dm snö. Trotts detta kom lövsångaren 30/4, svartvita flugsnappare 1/5 osv. Första veckan i maj kom ett högt tryck in med värme men redan den 7e började åter nord- eller nordostvindar att dominera och den 14e snöade det hela dagen. Det blev väldiga övervämmingar som följde. Först sista veckan i maj blev det åter bättre väder. Sydostvindar saknades ända till den 28e. Den hittills kalla våren gjorde att det var en påfallande svag fågelkör i våra skogar.

Under juni blev det ganska bra väder även om nordvindar härskade hela månaden. Först i mitten av juli kom sommarvärmen och den höll i sig fram till 28 augusti. Varmast var det den 2/8 med +28 grader.

Holkfågla vid Gnien och andelen ungdomsfåglar vid ringmärkningsarbetet i Lisjöviken indikerar att häckningarna hade gått bra för insektsätarna. Det var goda miljöbetingelser för vadare på Högbybaden, men högttrycksvädret gjorde att de i år flög vårdshus förbi. Granen hade också ett bra kottår och från juni blev korsnäbbsflockarna vanliga i våra skogar.

Med september kom lågtrycken och regn, det var dock relativt mildt. I månads-skiftet sept/okt drog kalla nordvindar åter ner över landet med bl a kraftigt snöfall på morgonen den 30e. De dagarna drog kraftiga fågelsträck över trakten.

Oktober blev ovanligt mild med många fina höstdagar. Den 18e blåste det dock storm.

Med november kom vintern, den 4e föll 1 dm snö och den 12e var alla sjöar islagda. Rönarna dignade av bär och björktrastar i väldigt massor invaderade trakten. Dessa samt sidensvansar och tallbitar gladdes oss fågelintresserade i höstmörkret.

Vintervädret höll i sig även under hela december och under några nätter kring jul/nyårshelgen var det mer än 20 grader kallt.

Artlista

Smålom

Ett fynd under året. 3 ex sträckte i samlad grupp söderut över Seglingsberg 30/9 (SLN). Under 1990-talet finns det sedan tidigare fyra höstfynd som också ligger i tiden kring slutet av sept/början av oktober.

Storlom

Av allt att döma ett mycket dåligt år för storlommen. Iakttagen i 9 sjöar under häckningstid och endast en unge har sett, nämligen i Fiskkraken (Hans Nilsson).

Årets första lom sågs vid Gnien 8/4 och den senaste i Norrsjön 7/10 (SLN). Vid Gläpen sågs största samlingen rastan-de lommar, 6 ex 8/5, 24/5 och 26/5 (SLN).

Smådopping

Den 20/5 rastade 1 ex vid Lisjöängar (MLL).

Även om det är 5e året i rad som arten ses i kommunen är smådoppingen en stor sällsynthet hos oss.

Skäggdopping

Även hos skäggdoppingen verkar häckningsresultatet blivit katastrofalt i år. Vid Gnien fanns 5 bon, Gläpen 4 bon, Djupen 1 bo (första häckningen i sjön på många år), Sörsjön 1 bo. Från dessa 11 häckningar kom endast en unge på vingar na (SLN). Från övriga "doppingsjöar" saknas uppgifter.

Även rastningen under hösten var ovanligt individfattig, som mest sågs 26 fåglar i Gläpen (SLN).

Gråhakedopping

En ensam gråhakedopping låg och ropade i Djupen från 10/5 till 8/7 (AEW, SLN). Fågeln var ofta ansatt av skäggdoppingen. I sex år har nu arten funnits i Djupen, endast en lyckad häckning är känd (1994). Frågan är om det här nu var slutet på denna "gråhakeperiod" i Djupen.

Svarthakedopping

En häckning rapporterad i år. I par fick fram 3 flygga ungar i Sägendammen (RLK). Redan 23/4 fanns första doppingen i sjön. 6/5 hade också en hona anlänt men inte förrän 11/6 sågs en av fåglarna ruva på boet (RLK, SLN). Vid Näcksjön fanns 2 par från 6/5 (GLR), ännu den 29/6 fanns fåglarna kvar men utan ungar (SLN). Vid Lisjöängar hördes en spelande dopping från 7/5 till 24/5 (SLN), några dagar fanns också en hona i sjön (KAN, MLJ). Något häckningsförsök kunde inte noteras. Vid Högbymaden fanns 1 par mellan 8/5 till 23/5 (SLN, MRG), fåglarna försvann i samband med att vattnet sjönk undan i maden.

Första fyndet av svarthakedopping i Surahammars kommun gjordes i Östra Vålsjön 1952 (Birger Andersson, Per Lööf), då sågs en ensam dopping i sjön. Tre år senare kunde de konstatera att doppingarna häckade i sjön. Svarthakedoppingen har nu funnits som häckfågel i Surahammars kommun i 40 år. Även om stammen är mycket svag för tillfället, finns det hopp. Kunskapen om "svarthakens krav" är numera kända. Skötsel av småsjöarna måste inriktas på hög produktion av fjädermygg och vattengräsguggor, sjöarna skall vara fiskfria och hålla en konstant vattennivå.

Storskarv

Två fynd. En fågel sträckte mot söder över Seglingsberg 29/9 och likaså 30/9 (SLN). Det är noterbart att så få fynd görs i vår kommun av denna i landet starkt expanderande fågelart. Avsaknaden av stora sjöar har sin betydelse.

Rördrom

13/4 flög två rördromar tätt efter varandra över Västersjöns vassar (SLN). En ensam drom hördes sedan tuta i sjön fram till 25/6 (APN, SLN). Det är femte året i följd som arten finns i Västersjön. Fortfarande ingen konstaterad häckning i kommunen. Vid Gläpen sågs tre rördromar den 24/9 (SLN).

Några år i rad har rördrom iakttagits i september vid våra sjöar, det har alltid varit i tidig gryningen eller sen skymning som fåglarna varit uppe och flugit - ett tips för den som vill se rördrom.

Häger

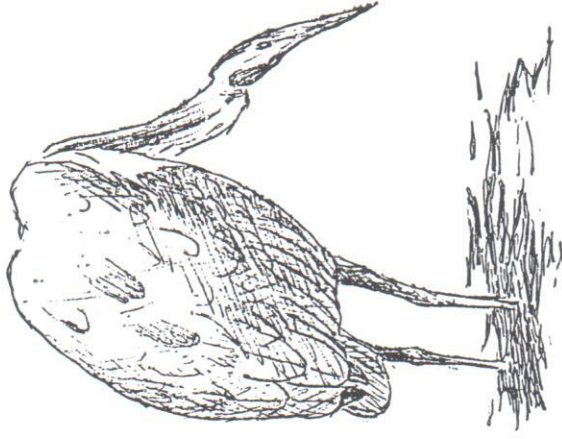
Vid den sedan många år etablerade häcklokalen i Lisjö häckade fyra par (SLN). Några flera häckningar har inte rapporterats men av uppträdandet av hägrar att döma finns flera häckningar.

Rastningen av hägrar vid Högbymaden under sensommaren kom att bli mycket omfattande, därtill visade det sig att andfågelungar utgjorde en noterbar del av födan. Från 30/7 (18 ex) till 24/8 (22 ex) fanns flocken dagligen där (SLN, RLK).

Arten sågs i kommunen under samtliga månader utom november. En fågel övervintrade (januari-februari) vid Slussen i Sura (YPN) och 9/12 sågs 1 ex vid Lisjövikens (KLL).

Purpurhäger

På morgonen den 25/8 upptäcktes en gammal utfärgad fågel på Högbymaden (RWA), hägern fanns kvar på platsen ett par timmar men kunde sedan inte återfinnas. Vid middagstid (kl 12.00) den 27/8 anlände plötsligt hägern till maden igen (RLK, SLN). Den stannade då kvar ca 1/2 timme. Stort antal fågelskådare från olika delar av landet anlände till Gnien för att få se purpurhägern men den var försvunnen. På eftermiddagen (kl 16.15) den 2/9 upptäcktes återigen en purpurhäger vid Högbymaden (JÖG, LÖG, SLN). Denna fågel uppehöll sig på maden i tre timmar och kunde också ses av (RLK, APN). Det skulle också visa sig vara en ny individ, med annan näbbfärg och annan huvud och halsteckning. Mor-

Purpurhäger

gonen därpå sågs purpurhägern flygande lämna Högbymaden österut (JÖG, RLK).

Fyndet var det första och andra närgonsin av arten i Surahammars kommun och i Västmanland har purpurhäger iakttagits endast en gång tidigare.

Knölsvan

3 par byggde bon, nämligen vid Östersjön, Gnien och Norrsjön (SLN, RLK), de stora mängderna nederbörd i maj medförde att alla bon dränktes och inte vid någon av sjöarna försökte fåglarna häcka om, däremot höll de sig kvar vid sjöarna hela sommaren. Även vid St Nadden fanns

1 par (RLK) där förhållandena mycket väl kan ha varit det samma. Knölsvanen är åter på väg att etablera sig som häckfågel i kommunens sjöar.

1 par övervintrade i Kolbäcksån vid Heden (SLN), 22/2 dök det upp en ensam svan i Kolbäcksån i Ramnäs (RLK, GLR) och 25/2 1 par vid Slussen i Sura (YPN).

Mindre sångsvan

Det kom att bli ett bra "mindre sångsvanar"! Redan 3/3 sågs 1 ex på Lisjöängar (KAN), 19/3 sträckte en gammal fågel tillsammans med 4 st sångsvanar över Gnien (SLN). 1/4 rastade 4 ex i Norrsjön, samtliga var gamla utfärgade fåglar (SLN), de fanns även kvar dagen därpå (RLK).

4/4 fanns ännu 2 ex kvar i Norrsjön (RLK) och dagen därpå sågs 2 ex rasta vid Gnien (kan ha varit "norrsjösvanarna") (RLK). På kvällen den 17/4 sågs återigen en gammal fågel i en stor sångsvanflock sträcka över Gnien (SLN). Dessutom finns också ett höstfynd av en ungfågel som rastade i Högbybaden 16/10 (RLK).

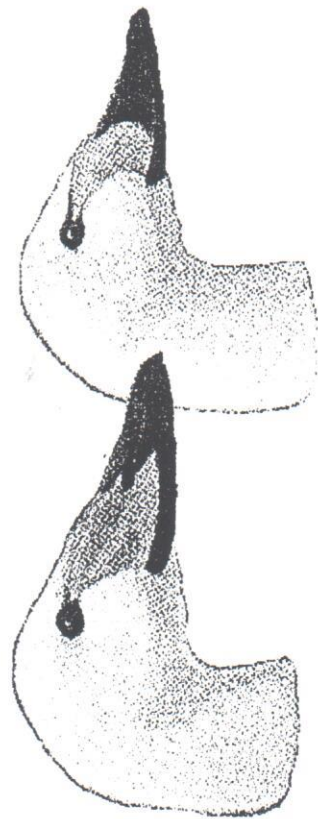
Mindre sångsvanarnas vinterområden ligger längre söderut i Europa än sång-

svanens. År vintern sträng, tvingas sångsvanarna längre söderut. När sångsvanarna sedan startar vårflyttningen drar de med sig individer av den mindre arten och vi får se dessa här hos oss. Antalet fynd av mindre sångsvan i kommunen har ökat markant i jämförelse med tidigare årtionden. Det har ett samband med den stora sångsvanrastningen i Norrsjön.

Sångsvan

Svag rastning vid Gnien denna vår, som mest 150 ex 19/3 (RLK). Vid Norrsjön (vår främsta sångsvanlokal) rastade som mest 472 ex 4/4 (RLK). Från 24/3 till 14/4 fanns mer än 100 rastande svanar i Norrsjön (KAN, KAO). Andra lokaler med över 100 rastande sångsvanar var Gläpen med 174 ex den 17/4 (SLN) och Väster-sjön med 164 ex den 8/4 (RLK).

Det har under senare år utkristalliserats två olika grupper av flyttande sångsvanar, de som kommer tidigt i samband med första SV-vindarna. För dessa svanar är Gnien och Lisjöängar viktiga rastlokaler, dessutom betar dessa svanar gärna uppe på stubbåkrar. De svanar som rastar i Norr-

Sångsvan och mindre sångsvan

sjön, Gläpen osv anländer någon vecka senare, dessa fåglar betar i sjöarnas strandvegetation och uppvisar ett betydligt lägre flyttningstempo. Förmodligen skall dessa svanar till lokaler belägna mycket längre norrut.

Sädgås

Svagare rastning under våren än de senaste åren, vid Gnien som mest 105 ex den 23/4 (SLN) och vid Lisjöängar 79 ex 17/4 (MLJ). Omsättningen av rastande gäss var stor vid Gnien pga störning från människor. Första flocken landade 11/3 och den 3/5 sågs de sista rastande gässen.

Bra sträckdag var den 16/9 med 212 gäss (12 flockar) över Gnien. Höststräcket gick annars tämligen obemärkt förbi våra trakter.

Spetsbergsgås

Två spetsbergsgäss sträckte i en sädgåsplog över Gläpen 14/4 (SLN). 23/4 sågs en fågel också i en sädgåsplog över Gnien (SLN) och 30/4 en fågel likaså i en sädgåsplog över Gläpen (RLK). 12-13/5 rastade en spetsbergsgås på Långgrunda vid Gnien (SLN) och den 30/9 sågs 3 ex i en sädgåsplog över Gnien (RLK).

Septemberfyndet är första höstfyndet av arten i kommunen under 1990-talet.

Bläsgås

2 ex rastade på Lisjöängar 26/3 (GLR), ensamma gamla utfärgade fåglar sågs sträcka vid Gnien 16/9 och 14/10 (RLK). Enstaka fynd av denna art görs varje år i trakten.

Grågås

Arten sågs vid Gnien 18 dagar under perioden 19/3 till 27/5, som mest 11 ex den 13-14/4 och 23/4 (SLN, RLK). Vid Lisjöängar sågs som mest 2 ex från 11/3 till 29/4 (MLJ, KAN).

Ännu har inte någon häckning rapporterats även om såväl fåglar som lämpliga lokaler finns. Ett par i Lisjövikens 30/4 (SLN), Västersjön 23/4 (RLK) är spännande iakttagelser.

Kanadagås

Största värflocken var 234 ex vid Gnien 11/4 och största höstflocken 228 ex på Storängen 21/10 (SLN).

Vitkindad gås

4 ex rastade vid Gnien 13-14/3 (RLK), 2 ex rastade på Högbybaden 24-26/3 (GLR). Under hösten sågs hybridgäss (vit-kindad gås/kanadagås). Den 10/10 sågs en familj bestående av en vitkindad gås en kanadagås och sex ungar (hybridgäss) (RLK). Vid Gläpen en hybridgås 14/10 och Storängen 4 ex 21/10 (SLN). Dessa gäss ingick i den stora kanadagåsflock som drog runt i trakten.

Hybridgässen kan vara avkomor från de två samhäckning som ägde rum i Hallstahammar under sommaren.

Bläsand

Arten såg från mars till oktober i kommunen. Vårastningen vid Högbybaden var imponerande för vår trakt. Från 22/4 till 5/5 fanns mer än 100 rastande bläsänder vid maden som mest 152 ex den 29/4 (RLK). Även vid Lisjöängar sågs flera bläsänder än vanligt, som mest 62 ex 22/4

(MKN). Hela sommaren fanns blåsänder vid Gnien men ingen häckning har rapporterats. Från mitten på juni anländer ruggande hannar norrifrån och några brukar då rasta några dagar i våra sjöar. 18/6 sågs 17 hannar och 1 hona i Högbybaden (RLK), dessa var kvar en vecka. Under hösten sågs som mest 35 ex i Högbybaden 9/9 (RLK).

Snatterand

1 par sågs vid Lisjöängar 13-14/4 (APN, LHM) samt även den 22/4 (LHM). Dessutom sågs 1 par i Högbybaden 15/4 (BPN, RLK) och 17/5 rastade 2 hannar och en hona i Gnien (JÖG).

Snatterand har nu iakttagits vid 10 tillfällen hitills i kommunen under 1990-talet. Det är en av de fågelarter vi kan förvänta oss att finna häckande i trakten så småningom. Fortsatt restaurering av våra sjöområden kommer att gynna arten.

Kricka

Gnienområdet och Lisjöängar är mycket viktiga rastlokaler för arten såväl under våren som hösten. Vid Lisjöängar sågs som mest 400 rastande krickor 15/4 (MLJ). Vid Högbybaden blev krickomas rastning något av fågelvårens stora behållning. Redan 7/4 fanns 750 krickor i Gnienområdet (TFG), 2/5 räknades hela 1103 ex (RLK). Ännu den 15/5 fanns nästan 300 krickor kvar vid Gnien. Nämnvärt är att den 23/4 fanns minst 1821 rastande krickor i kommunens sjöar. 1050 vid Gnien, 207 vid Västersjön, 228 vid Norssjön, 274 vid Lisjöängar och 62 vid Turkiesjön. Under hösten sågs som mest 191 ex den 29/9 (SLN).

Dessa fantastiska mängder av rastande krickor är ett resultat av naturvårdsarbetet vid Gnien, såsom återskapandet av de gamla strandängarna vid Högbybaden samt slätter av Gunnars äng och Säterängarna. Att inte större antal rastar under hösten beror på att andjakten i området då stör fåglarna.

Gräsand

Under vårsträcket sågs som mest 710 ex 18/4 rasta vid Gnien (TFG) och 400 ex vid Lisjöängar 18/4 (KAN). Högbybaden är också en viktig ruggningsplats för gräsänder under sommaren, den 11/6 fanns 210 ruggande hannar på maden (SLN). En stor höstflock sågs i Sörsjön 7/10 med 310 ex (RLK).

Stjärtand

Under samtliga månader från mars till september föreligger fynd av stjärtand vid Gnien. Detta har veterligt aldrig hänt något tidigare år. Under våren sågs som mest 12 ex i Högbybaden 21/4 och under hösten 5 ex 31/7 (SLN). Under juni (7/6-25/6) rastade som mest 2 hannar och 1 hona. Även vid Lisjöängar uppträdde stjärtanden talrika än vanligt. Som mest sågs 6 ex 23/4 (RLK) och ännu den 20/5 fanns 1 par kvar (PLH). Noterbart är också en mycket stor flock med ca 100 ex sträckande över Sörsjön 9/9 (SLN).

Stjärtänderna vid Gnien i juni var ruggande fåglar efter häckningsbestyren i nordligare områden. Vissa år har det iakttagits stora flockar (typ sörsjöflocken) i skiftet augusti/september sträckande söderut, detta inträffar oftast i samband med kraftiga nederbördsområden västerifrån. Såda-

na jätteflocker har dock aldrig setts rasta i någon av våra sjöar.

Ärta

Den 19/4 sågs första hanen i Gnien (JÖG) och den 30/7 gjordes sista observationen (SLN). Som mest sågs 12 ex 6/5, 9 ex 4/5 och 7/5 (RLK, OKN). I slutet av maj fanns upp till 3 hannar i maden men som mest bara 1 hona, vi förväntade oss kunna konstatera häckning vid Högbybaden även i år men den 9/7 kom honan fram utan ungar.

Vid Lisjöängar sågs 2 par 23/4 (RLK), 1 par 29/4 (MLJ) och 1 ex hördes 9/6 (KED). Lokalen är också lämplig som häcklokal för ärtan. I Sägendammen fanns 1 par 6/5 (SLN).

Att fynden av ärta ökat i trakten beror också på naturvårdsarbetet vid våra våtmarker, främst Gnien (se under kricka).

Skedand

Den 16/7 kom en skedandhona ut på vattnet i Högbybaden och med sig hade hon 9 ungar i en tät

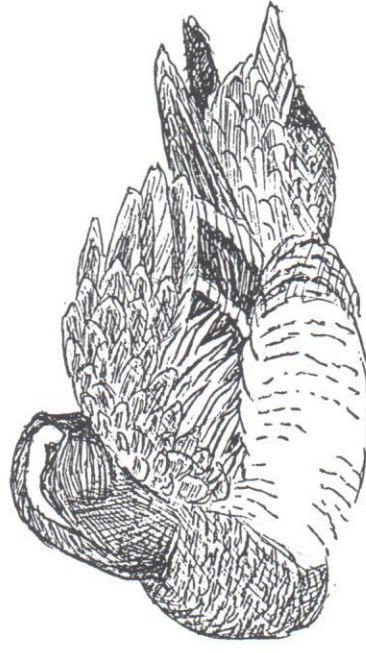
flock (SLN). Den 22/7 hade ungarna minskat till 6 st. Av dessa blev slutligen 4 st flygga (SLN, RLK). Det här blev resultatet av ett fint skedandår vid Gnien. Från 16/4 och till början av juni kunde arten ses dagligen, som mest 2 par vid flera tillfällen (IÅG, JÖG).

De fyra ungarna som växte upp på Högbybaden drog under hösten ner flera skedänder till lokalen. Såväl den 3/9 (RLK) som 9/9 (PJT) sågs 10 ex rasta på maden. Årets sista fynd gjordes av en ensam fågel på maden den 1/10 (SLN). Även vid Lisjöängar fanns skedand, 1 par sågs 13-14/4 (APN, LHM), 2 par 24/4 (LHM) och återigen 1 par 29/4 (MLJ). 1 par uppehöll sig i Lisjövikens 30/4 (SLN).

1992 häckade också skedand med lyckat resultat vid Högbybaden. Om vattennivån på Högbybaden inte skulle följa Kolbäckens häftigt reglerade nivåer skulle le skedand, ärta och flera våtmarksfåglar vara årliga häckfåglar vid lokalen. Dessutom skulle vattennivån vid Lisjöängar också hållas jämnare för att dessa arter skulle häcka där.

Brunand

Iaktagen vid Högbybaden från 16/4 till 7/5 (IÅG, RLK), som mest 2 hannar och 1 hona. Förutom vid Gnien sågs tillfälligt 2 hannar och 1 hona i Västersjön 23/4

Ärta

(RLK). Arten är ännu att betrakta som en raritet i vår trakt.

Vigg

Ingen häckning rapporterad, fynd under häckningstid finns dock från Näcksjön (GLR), Djupen (KAN), Sågendammen (SLN) och Lisjöängar (SLN).

Denna mycket trevliga dykand häckar troligtvis i flera av våra sjöar men kunskapen kring viggens är bristfällig. Artens naturvärde, biotopval, födokrav mm bör studeras genom en noggrannare inventering kommande år.

Alfågel

6 ex rastade i Vågsjön 7/5 (LHM). Detta är femte fyndet av arten i kommunen under 1990-talet. Även 1989 sågs en liten flock rasta i Vågsjön.

Sjöorre

2 ex rastade i Sörsjön 30/4 och 11 ex i Gläpen samma dag (SLN, RLK). 7 ex i Sörsjön 6/5 (RLK), 8 ex i Gläpen 8/5 (SLN) och 4 ex i Gläpen 13/5 (RLK). Ett höstfynd föreligger av 4 ex sträckande över Finnmossen 21/9 (MLL).

Årets fynd faller väl in i den bild vi har av sjöorrrens uppträdande i trakten.

Knipa

Övervintring av en hane i Kolbäcksan vid Ramnås (GLR) samt en hona vid Slussen i Sura (SLN).

Största antalet rastande under vårsträcket är 57 ex vid Gnien 21/4 (SLN).

Salskrake

Stort antal fynd föreligger från våren. Årets första fynd var 2 hannar och 1 hona

som rastade i Gnien 24/3 och sista värfyndet en hona så sent som 21/5 vid Lisjöängar (RLK). Som mest sågs 11 ex i Sörsjön 30/4, 8 ex i Gläpen 1/5 (SLN) och 7 ex i Västersjön 16/4 (LEN). Tre höstfynd av ensamma fåglar i Gläpen 8/10 och 14/10 (SLN) samt Västersjön 10/10 (RLK).

Småskrake

Ingen häckning rapporterad. 2 hannar och 1 hona sågs i Sörsjön 30/4 (SLN), 7/5 (LHM) samt en ensam hona 13/5 (RLK). 1 par rastade i Gläpen 30/4 (RLK) och 1 par vid Amossen/Virsbo 1/5 (SLN). Ett höstfynd finns av 1 ex vid Seglingsberg 14/10 (RLK).

Arten har häckat i såväl Vågsjön som Gryten på 1970-talet. Bolådor vid lämpliga lokaler skulle förmodligen accepteras snabbt av småskranken.

Storskrake

Flera januarifynd av en hona och en hane finns vid Slussen i Sura (MLI, KLL). Vid Heden rastade 7 ex 4/2 (SLN) och vid Gnien 3 ex 25/2 (LEN). Ett decemberfynd (9/12) av en ensam fågel vid Gnien (RLK). Höstrastningen gick nästan spårlost förbi i år, som mest sågs 65 ex i Gläpen 1/10 (SLN) och 104 ex i St Nadden 22/9 (RLK).

Bivräk

Vid 8 lokaler uppträdde bivräkar som om de häckade, endast från Gnien finns uppgifter om en flygg unge (RLK). Även höststräcket blev mycket svagt, endast en dag med hyfsad sträckiffra föreligger, 28 ex mot söder vid Gnien 26/8 (RLK).

Anledningen till det dåliga bivräksåret står att finna i avsaknaden av de markerade getingarterna. De getingar som bor

i träd och byggnader hade dock ett gott år men dessa kan inte bivräken tillgodogöra sig av.

Brun glada

1 ex sågs sträcka söderut vid Gnien 26/8 (RLK). Senast 1993 sågs denna sällsynta rovfågel, då vid två tillfällen.

Havsörn

24 fynd under året fördelade månadsvis: Jan 3, feb 3, mars 3, april 5, maj 4, juni 1, sept 1, okt 2 och nov 2. Majfynden är bl a två gamla fåglar vid Gnien 6/5 (SLN), en gammal fågel vid Djupen 10/5 (AEW), dessutom en gammal fågel på Lisjöängar 14/6 (AEW).

Att det arbete som fågelskådare lagt ner på bl a hjälputfodring av ornarna under vinterperioden nu "betalar sig" i form av att havsörnar nu äter häckar i inlandet - skall de som gjort jobbet ta åt sig äran utav. Det är från en av dessa häckningar som de gamla fåglar kommer som jagar vid våra sjöar numera. Antalet fynd av havsörnar kan mångdubblas med högre "skådaraktivitet" i vår kommun, ut och njut av dessa ståtliga fåglar!

Brun kärrhök

Bruna kärrhöken var riksinventeringsart i Sverige 1995. Brun kärrhöken räknas till de hänsynskrävande arterna (hotkategori 4) enligt Artdatabanken för hotade arter 1992. Antalet häckande par har en uppåtgående trend i landet, vi kan också

Brun glada

notera att så är fallet i vår kommun. 1990 gjordes första häckningsfyndet. 1994 häckade två par i kommunen. 1995 föreligger två häckningar där boets plats är känd med 3+2 flygga ungar som resultat, dessutom satt en nyss flygg unge på Säterängen vid Gnien 6/8. Var den häckningen genomförds är inte känt men lär vara i Gnienområdet (SLN). Vid Lisjövikens sågs första ungen lämna boet den 31/7 (SLN) och vid Västersjön 2/8 (KLL). Boplatserna vid Västersjön och Lisjövikens ligger i blad-

Årets första brunhök sågs 13/4 vid Västersjön (SLN) och den sista 16/9 vid Gnien (RLK).

Blå kärrhök

Antalet fynd fördelade månadsvis: mars 3, april 9, juni 1, augusti 1, sept 7, okt 11 ex. Det visar tydligt när blå kärrhöken flyttar förbi vår trakt. Junifynd är ovanligt, en hane vid Tippen 2/6 (KAN) är första junifyndet under 1990-talet. Årets första fynd gjordes vid Gnien 25/3 och årets sista

likaså vid Gnien 18/10 (SLN). Av de fåglar som rapporterats är hälften utfärgade blå hamnar.

Ängshök

För tredje året i rad häckade 1 par vid samma lokal. Hanen anlände till häckplat- sen 6/5 (RLK), första honan sågs 19/5 (JHM). Resultatet av häckningen blev 3 flygga ungar (KLL) där första ungen hop- pade ur boet 5/8 (SLN). Ungarna flyttade från häcklokalen 25/8 (KLL).

Vid några tillfällen i maj sågs 2 hannar i trakten och 25/5 lekflög 1 par vid en annan lämplig häckningslokal (SLN). Detta par kontrollerades ej senare. Årets sista ängshök sågs vid Gnien 28/8 (PJT)

Duvhök

Endast en häckning rapporterad 1995 (RLK). Under 1990-talet finns det uppgif- ter om häckningar från endast två bon. Antalet iakttagelser av duvhök har också minskat i trakten.

Ornvråk

Första fyndet redan 25/2 vid Gläpen (RLK). Ingen häckning rapporterad. Även svagt sträck på hösten. Som mest sågs 23 ex sträcka söderut 30/9 vid Seglingsberg (SLN).

Fjällvråk

Stort antal fynd under året speciellt höstfynd. 30 ex sträckte söderut vid Gnien under tre fm-timmar den 29/9, 19 ex vid Seglingsberg 30/9 (SLN) och 32 ex vid Gnien samma dag (RLK), 34 ex vid Seg- lingsberg 1/10 (SLN). Fjällvråkarna bru- kar uppträda på detta sätt men med många

års mellanrum, senast var 1982. Även då föregicks uppträdandet av ostliga vindar, kyla och sämre väder österut.

En gammal hane övervintrade på Stor- ängen 1/1-13/3 (TFG). Troligtvis samma fjällvråk sågs också tillfälligt på Bäcke- slätt 1/1 (RLK).

Kungsörn

Ett aprilfynd, ett majfynd och ett juli- fynd är intressant. Det är inte omöjligt att kungsörn häckar i trakten inom en snar framtid.

Fiskgjuse

6 häckningar rapporterade och de re- sulterade i 10 flygga ungar (SLN). Vid ett av bona försvann ungar innan de blev flygga. Resultatet 1,7 ungar/häckning är ett bra resultat för våra trakter. Tilläggs- skall att det saknas uppgifter från ytterliga- re tre bon i kommunen.

Årets första fiskgjuse sågs 2/4 vid Gnien (SLN).

Tornfalk

Ingen häckning rapporterad inom kom- munen. 28/2 sågs 1 ex vid Långsjön (MLJ), i övrigt finns det 2 aprilfynd, 3 majfynd, 5 augustifynd och 5 septemberfynd.

Det bör finnas lämpliga jaktmarker för tornfalk inom Surahammars kommun, stora ängsmarker och kallyggen. Vad som hindrar tornfalken att häcka här är okänt.

Stenfalk

19 aprilfynd, 5 majfynd, 14 septem- berfynd och 2 oktoberfynd. En fyndbild som kräver en del förklaringar. Det stora antalet fynd under april hänger samband

med de enorma flockar av bergfinkar som pga väderförhållandet stoppades upp i vår trakt. Bergfinken är en viktig bytesfågel för stenfalken. Septembertynden inkrän- ker sig till två dagar 29 och 30/9. Sist- nämnda dag sågs t ex hela sju stenfalkar sträcka söderut vid Seglingsberg (SLN) och 3 ex vid Gnien (RLK). Årets första stenfalk sågs 3/4 vid Gnien (SLN).

Lärkfalk

Årets första fynd gjordes 7/5 vid Sura golfbana (MLJ) och det sista vid Kroks- mossen 17/9 (MLJ). Ingen häckning är rapporterad men under häckningstid sågs lärkfalkar vid fem lämpliga lokaler.

Pilgrimsfalk

30/4 visade sig en gammal fågelmyck- et fint vid Sägendammen (RLK). 19/9 sågs en ungfågel sträcka söderut vid Gnien och vid middagstid den 30/9 jagade en gammal hona tofsvipor och kajor vid Gnien, innan hon tog höjd och sträckte söderut (RLK). 12 observationer av pilgrimsfalk hit- tills under 1990-talet i kommunen.

Rapphöna

1 ex sågs i Olbergai början av septem- ber (TFG). Utsättning av rapphöns är en populär verksamhet hos jägare.

Vattenrall

Spelande rallar har hört vid Lisjövi- ken från 13/5 (RLK), som mest 3 ex 26/5 och 10/9 (SLN, GLN). Norrsjön 26/5 (SLN), Djupen 9/6 (KED). Vid Västersjön hördes 3 ex 9/6 (RLK), vid Olberga 1 ex 10/6 (RLK) och Sägendammen 1 ex 16/6 (MLJ). Vid Högbyheden sågs en vatten-

rall 1/9 (RLK) och så sent som 12/11 fanns ännu 1 ex kvar i vassen på den islagda Lisjövikens (SLN).

Antalet fynd av vattenrall ökar i trak- ten, att det har ett samband med milda vintrar står klart men det är kanske inte hela förklaringen.

Småfläckig sumphöna

1 ex spelade i Norrsjön 3/6 (MLJ), 1 ex i Magsjöheden 26/6 (SLN, GLN) och 1 ex i Västersjön 1/7 (RLK). Det är inte omöjligt att det rör sig om samma fågel som flyttat runt i sjöarna.

Uppträdandet av denna mycket trevli- ga "nattfågel" varierar stort mellan åren.

Kornknarr

1 ex spelade vid Sura golfbana 30/5- 10/6 (TFG, RLK) och 1 ex hördes vid Olberga 10/6 (SLN, GLN). Vid golfbanan uppehöll sig "knarren" i den bevarade madden och vid Olberga på åker i träda.

Rörhöna

2 ex sågs vid Lisjöängar 1/5 (MKN) och 11/5 (KAN), 1 ex sågs i Lisjövikens dagarna däremellan

(RLK). 2 ex sågs i Sägendammen 20/5 (SLN) och ännu 14/8 fanns rörhöns kvar vid lokalen. Såväl Lisjövikens som Sägendammen hyser lämplig häcknings- miljö för rörhönsen men lokalerna har också ett stort bestånd av mink.

Rörhönsen är förvånansvärt svåröb- serverad när de uppehåller sig i ensamma par vid en lokal, det är därför möjligt att det finns fåglar vid andra lokaler såsom Tip- pen, Västersjön, Norrsjön, Djupen och Välsjöarna.

Sothöna

I Djupen häckade minst 9 par och i Sägendammen 5 par (RLK) och på Högbymaden 1 par (SLN). Vid Gnien sågs ytterligare 2 par bygga bo och vid Lisjöångar fanns 1 par hela sommaren (SLN).

Vid Djupen sågs 10 stora ungar 3/8 (SLN) och vid Sägendammen 4/8 (RLK). Paret vid Högbymaden kläckte fram 3 ungar av vilka 2 nådde flygg ålder (SLN). 15 par fick fram ungar, vilket är ett bra resultat.

I maj sågs också sothöns tillfälligt i Västersjön (RLK), Skärpan (ILL) och Norrsjön (RLK). En fråga inställer sig naturligtvis - vart tog alla sothöns vägen som häckat i Turkiesjön?

Trana

Det vi främst minns av "tranåret" 1995 är den mäktiga sydflytningen som berörde vårt område under hösten. Främst helgen 30/9-1/10 var magnifik. Den 30/9 sågs 9 flockar med sammanlagt 226 tranor

sträcka mot SV över Seglingsberg (SLN) och hela 14 flockar med 385 tranor över Gnien (RLK), några av flockarna sågs på båda lokalerna. Den 1/10 sågs ytterligare 11 flockar med 275 tranor över Seglingsberg (SLN). Även 16/9 noterades bra sträck över Gnien, 12 flockar med 188 tranor (RLK). Nämnvärt är också att de första sydsträckande tranplogarna sågs redan 13/8 vid Lisjöviken (GLN, SLN). Minst 1200 tranor har setts sträcka över rammåstrakten hösten -95.

För våra häckande tranor saknas ännu en del kunskap om populationens storlek och ungotproduktion. Från året finns uppgifter om 10 häckningsplatser - kanske blott 25% av det verkliga antalet.

Strandskata

1 ex rastade vid Gnien 30/5 (SLN). Något enstaka fynd görs varje år, oftast i slutet på maj. Troligtvis rör det sig om fåglar som är på väg upp till häckningsplatser vid norra Atlantkusten.

Ljungpipare

Mindre strandpipare

3 par häckade på Bruksområdet i Sura (YPN), häckningsresultatet okänt. Minst 2 par häckade vid Högbymaden, dessa par fick ut 3+3 flygga ungar (SLN, RLK). Vid Lisjöångar sågs tillfälligt 1 par den 27/5 (MLL) och vid Västsura 1 par 21/5 (RLK).

Årets första fynd gjordes vid Gläpen redan 12/4 (SLN) och det sista 5/8 vid Gnien (RLK).

De lokaler man kan se mindre strandpipare vid i trakten är desamma år från år. Antalet par minskar dock och det beror främst på igenväxning. Relativt enkelt skulde igenväxningen på Bruksområdet i Sura kunna motverkas och "ruderatarter" som mindre strandpipare, stenskvättan, hämplingen och ett stort antal kärlväxtarter och insekter skulle få tillbaks sin hemmiljö.

Större strandpipare

Redan 14/4 rastade 2 ex vid Högbymaden, därefter finns ytterligare ett aprilfynd, fyra majfynd, bl a 4 ex på maden 25/5 (SLN), tre juni fynd, 12 augustifynd, som mest 3 ex 3/8 och 14/8 (RLK), samt fem septemberfynd bl. a 4 ex den 1/9 (RLK). Samtliga fynd utom ett är vid Högbymaden. 1 ex rastade vid Lisjöångar den 10/5 (AEW).

Större strandpiparens sträck till och från häcklokalerna skulle passera tämligen obemärkt om inte de gamla strandångarna vid Högbym restaurerats.

Ljungpipare

I samband med ogästvänligt väder med regn, snö och friska nordvindar rastade hela 600 ljungpipare på Storängen under eftermiddagen den 15/5 (RLK). Det är

veterligt den största flock som setts i vår kommun.

Vid Stingsmossen häckade 1 par (KLL) och revirspelande fåglar har hörts vid Rövalmsmossen (LEN).

Tofsvipa

Stort antal rastade under våren t ex 178 ex vid Gnien 14/4 (RLK), 50 ex vid Lisjöångar samma dag (KAN) och 70 ex Turkieångar 9/4 (GLR).

3 par häckade vid Näcksjön (GLR), 2 honor ruvade på Magsjömaden, 1 par häckade vid Lönnrosjön, 2 honor ruvade på Björkudden, 3 honor på Storängen (SLN), 1 par häckade vid Framnäs (MLL) och 1 par vid Näs, Östersjön (SLN). På ångarna vid Gnien dränktes flera bon i början av maj, 6 av 12 honor lade då en ny äggkull. Vid Högbymaden ruvade 11 honor, strax innan kläckningen eller sista veckan i maj harvades 9 av dessa bon bort. Även där lade några av honorna ny äggkull. Totalt kom det bara 10 ungar på vingarna från sex häckningar i hela Gnienområdet. Ett dåligt resultat efter 24 honors äggläggning. Från Lisjöområdet finns inte några uppgifter om häckningsresultat.

Kustsnäppa

En gråfärgad fågel rastade på Högbymaden på kvällen den 25/8 (SLN). Arten får anses som mycket sällsynt rastare i vår trakt.

Småsnäppa

Den 17/7 rastade 3 gamla fåglar på Högbymaden (SLN, RLK). Från 1/9 till 17/9 sågs ungfåglar rasta på maden, t ex

9 ex 1/9 (RLK), 5 ex 2/9 (RLK), 6 ex 4/9 (RLK) och 7 ex 5-6/9 (SLN).

Småsnäppans uppträdande varierar stort mellan åren. 1994 gjordes t ex inte något höstfynd.

Mosnäppa

Från 13/5 till 1/6 rastade mosnäppor på Högbymeden, som mest sågs 6 ex 19/5 (OKN), 20/5 (RLK) och 26/5 (MRG). Under hösten sågs ensamma fåglar mellan 3/8-31/8 (MRG, RLK). Även vid Lisjö-ängar sågs mosnäppor, 1 ex 13/5 (PLH) och 30/5 (LHM), vid Västsurarastade 2 ex 20/5 (RLK).

Genom Högbymedens tillkomst har vi fått bra kännedom om denna lilla vadarfågels uppträdande i trakten. Årets fynd

ger en bra ledtråd när man skall söka efter dessa fåglar.

Spovsnäppa

2 st kopparröda mycket vackra spovsnäppor rastade på Högbymeden 17/7 (MRG, SLN), liksom 2 ex 22/7 (IAG). 1/9 sågs en ungfågel på maden (RLK).

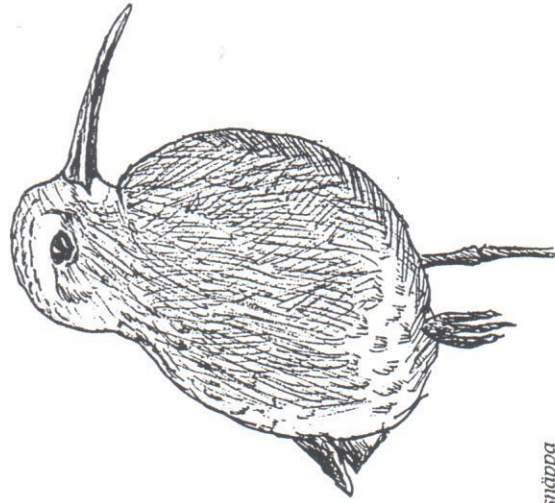
Det är anmärkningsvärt hur väl datumet stämmer år efter år, när de gamla spovsnäpporna anländer efter häckningsbestyren långt upp i norra Sibirien. Det krävs mycket gynnsam miljö med omfattande gyttebankar och lågt vatten för att spovsnäpporna skall behaga rasta. 1992 var det bra förhållanden vid Högbymeden, målet är att skapa detta igen. Att få uppleva dessa högartiska färggranna vadare på våra inlandslokaler, är mycket värt.

Kärrsnäppa

Inget vårfynd föreligger. Däremot ett stort antal sommarfynd, samtliga vid Högbymeden. Mellan 4/7 till 6/9 sågs "kärror", rasta på maden. Stora antal var det 4/7 30 ex (MRG, RLK), 7/7 29 ex (SLN), 17/7 28 ex (MRG) och 24/7 24 ex (RLK).

Brushane

Vårastningen vid Gnien var mycket upplevelserik. På de stora översvämningarna i maj gick brushanorna mycket nära vägarna och många människor fick uppleva dessa fantastiska fåglar och deras märkliga

Spovsnäppa

normalt, detta beror på att "dåligt väder" tvingade ner spovarna att rasta. 15/5 rastade 18 ex vid Gnien (SLN), det är veterligt den största flock som setts i trakten någon gång.

12/5 8 ex, 10/5 5 ex (RLK). Den sista småspoven sågs 22/5 (SLN). Inget höstfynd föreligger.

Storspov

Arten har studerats mer ingående i år. Häckningar/häckningsförsök föreligger från följande lokaler: Gnien 3 par, Västersjön 2 par, Turkieängar 1 par, Alderudden, Lisjö 1 par, Ståltorp 1 par, Björkudden 1 par, Stingsmossen 1 par, Källdalsmossen 1 par och Brännmossen, Virsbo 1 par (SLN, RLK, KLL, MLL).

På Säterängen vid Gnien, norr om Västersjön samt på Stingsmossen kläcktes ungar fram, dock finns ingen uppgift att någon unge nådde flyggålder. 12 par storspovar i Surahammars kommun är vad som finns kvar för närvarande.

Vårträcket brukar normalt passera över vår trakt omkring 20 april men i år inträffade det under sista dagarna i april. Vid Gnien rastade 71 ex 29/4, 78 ex 30/4 och 65 ex 1/5 (JÖG, SLN). Höstträcket passerar nästan alltid obemärkt förbi vid midsommartid. Ibland ses någon flock såsom 50 ex mot söder vid Sörsjön 21/6 (KAN).

Svartsnäppa

Årets första svartsnäppa sågs vid Lisjövikens 30/4 och vårträckets sista 20/5 vid Gnien (SLN). Största antalet rastade mellan 10-15/5 med t ex 35 ex Högbyma-

spel, på nära håll. Första brushanorna anlände 2/5 och 25/5 var det hela över (SLN). Som mest var 225 ex samlade på ängarna 17/5 (RLK).

17/6 anlände de första åter efter häckningsbestyren, de uppträdde då i som vanligt små grupper, t ex 28 ex 25/8, 18 ex 21/6 (SLN), 17 ex 7/7 osv. Den sista brushanen sågs vid maden 21/9 (RSN).

Dubbelbeckasin

16/5 hördes en fågel spela på Säterängen, Gnien (LEN) och 24/5 hördes två fåglar på samma äng (SLN, GLN). Dubbelbeckasin har nu hörts från samma äng under fyra av åren på 1990-talet.

Rödspov

1 ex rastade på Sörbyängen, Gnien 19/5 (SLN, RLK). Rödspoven har hittills setts tre av åren på 1990-talet.

Myrspov

Redan 7/7 rastade en kopparröd myrspov på Högbymeden (SLN), ett ovanligt tidigt fynd av sydflyttande myrspov. Mer normalt datum var den 22/7, då rastade 2 ex på Högbymeden (PJT) och 65 ex sågs sträcka i fin plogformation över Stenbjörn (SLN, GLN). 24/7 rastade 9 ex på Högbymeden (PJT) och 25/7 1 ex (RLK).

Vid Högbymeden rastar nu myrspov- ar årligen omkring 22 juli - besök lokalen och upplev denna mycket vackra vadare.

Småspov

Mycket tidigt fynd av 1 ex vid Gnien 14/4 (SLN), ytterligare ett aprilfynd finns, 1 ex vid Turkieängar 23/4 (RLK). Under maj gjordes sju fynd vilket är flera än

obestämd labb vid Virsbojön (PAH). Labbarterna och framförallt ungfågellarna är mycket svåra att särskilja på långa håll.

Sedan tidigare finns det 6 fynd av vanlig labb från Surahammars kommun men inget av dessa fynd är så sent på året som de två ovannämnda.

Dvärgmåås

3 ex sågs vid Gnien 3/5 (SLN), troligtvis var det samma fåglar som senare på dagen uppehöll sig i St Nadden (RLK). Arten har nu setts 6 år i rad i trakten.

Skrattmåås

Vid Djupen häckade 220 par (RLK), dessa fick ut 104 flygga ungar (SLN). Ett dåligt resultat vid en så stor koloni. Vid Näcksjön häckade ca 200 par (SLN), uppgifter kring häckningsframgången saknas. 26/6 fanns gott om dunungar i kolonin (SLN).

Havstrut

2 ex sträckte norrut över Storängen 12/3 (KLL, RLK), 1 ex vid Lisjöängar 2/4 (LHM), 2 ex vid Gnien och 1 ex vid Seglingsberg 14/4 (RLK), 2 ex vid Gnien 5/5 (RLK) och 1 ex mot söder vid Lisjö 10/9 (SLN, GLN).

Havstruten ses förvånansvärt sällan i vår trakt.

Fisktärna

10 par häckade på Bruksområdet i Sura (YPN) och hela 5 par häckade på den nyrestaureerade Svantova i St Nadden (MKO), 2 par häckade i Vågsjön, 2 par i Högbyheden och 1 par i StMorsjön (SLN).

Även i år rapporterades 20 par. 1991 uppskattades det häckande beståndet till

sista fågel. 2/7 återkom de första på sydflyttning och årets sista fågel sågs 8/9 vid Gnien (SLN). Under sydflyttningen är glutsnäppan iakttagen endast vid Gnien. Maxrastningen inträffade omkring 10/7 med största antalet 55 ex 9/7 (SLN).

Skogssnäppa

Arten brukar sällan bli omnämnd i fågelrapporter men hela 13 ex rastande på Högbyheden 2/5 (SLN) är en ovanligt stor samling.

Grönbena

Som mest noterades 357 rastande fåglar vid Gnien 12/5 (RLK). På Lisjöängar sågs som mest 160 ex 13/5 (RLK). Höst-rastningen var av mindre omfattning än vanligt och som mest sågs 65 ex 31/7 (SLN). Årets sista grönbena sågs så sent som 19/9 vid Gnien (RLK).

Uppträdande av fåglar som indikerade häckning förekom vid Lönnbrosjön, Turkiesjön, Lisjöängar och Näcksjön (SLN).

Drillsnäppa

Den 19/5 rastade 18 ex vid Gnien (OKN, RLK), en ovanligt stor samling.

Smalnäbbad simsnäppa

31/8 landade en ungfågel i Högbyheden (RLK), den 2/9 (RLR) och 7/9 (PJT) fanns 2 ex i maden. Arten har nu noterats vid Högbyheden de tre senaste åren.

Labb (Obestämd till art)

Den 30/9 sågs en obestämd labb i sträckflygt mot söder vid Seglingsberg (SLN), dagen därpå sågs ännu en

den 12/5 (MRG), 30 ex Västersjön 12/5 (MKN) och 29 ex Lisjöängar 13/5 (RLK).

Första fyndet på sydsträck var 14 ex på Högbyheden 11/6 (SLN), följande 10 dagar blev uppträdandet av svartnsnäppor vid maden mycket sevärt, med som mest 103 ex den 18/6 (RLK). Under juli och augusti rastade småflockar och årets sista svartnsnäppa sågs 3/9 vid Gnien (SLN).

Rödbena

Två par gjorde häckningsförsök vid Gnien (Tornudden och Högbyheden). Parret på Tornudden gjorde den 1/6 en omläggning på Säterängen. Häckningarna misslyckades (RLK, SLN). Fågellarmas misslyckade häckningar vid Gnien kan tillskrivas de stora och häftiga vattenståndsvariationerna som förekommer vid kraftbo-lagens reglering av Kolbäckån.

Redan 23/4 anlände första rödbenan till Gnien och 14/8 sågs årets sista (RLK). Som mest sågs 6 rödbenor vid Gnien 12/5 (RLK). Förutom vid Gnien sågs tillfälligt 1 ex vid Lisjöängar 11/5 (KAN, SLN).

Gluttsnäppa

Aldrig tidigare har vi upplevt en sådan "gluttsnäppesår" som 1995. Anledningen var att vädertypen, nordvindar, snöfall och regn bromsade upp fåglarna i vår trakt. Vid Gnien sågs 142 gluttsnäppor den 15/5 (RLK), 102 ex den 12/5 (SLN). Redan 2/5 fanns 70 ex rastande (TFG). Även vid andra lokaler rastade ovanligt många gluttsnäppor, Lisjöängar 43 ex 6/5 (RLK), Magsjöheden 17 ex 3/5 (RLK) och Turkiesjön 14 ex 15/5 (RLK).

Årets första gluttsnäppa sågs 23/4 vid Gnien (SLN). 27/5 noterades vårsträckets

Jorduggla

På kvällen den 2/5 jagade en jorduggla över ångarna vid Gnien (RLK), troligtvis sågs samma uggla vid Magsjön senare på kvällen (TFG). Antalet fynd av jorduggla tenderar att minska i vår kommun.

Päruggla

Projektart i Naturklubben. Under vårvintern hördes ropande hannar vid 10 lokaler. Ingen häckning genomfördes i holk. Däremot hördes mattiggande ungar vid St Björksnarssjön 20/6 (RLK).

Nattskärre

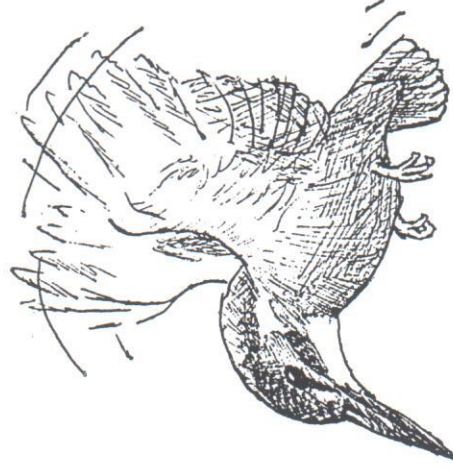
Endast två spelande fåglar rapporterade. 1 ex vid Sylbergen 1/7 och 1 ex samma natt vid Römossen (SLN, GLN). 1 ex sågs vid Gnien 29/5 (TFG) och 1 ex vid Hovmossen 2/8 (KLL).

Att så få fynd föreligger beror sannolikt på låg aktivitet i nattskärremarkerna bland fågelskådarna.

Kungsfiskare

1 ex sågs vid Slussen, Sura 18/2 (MLJ), 1 ex vid Herrgården, Sura 22/4 (LEN). Den 27/7 fångades en ungfågel i Lisjöviken (SLN, GLN) och i sept. sågs 2 ex vid Slussen i Ramnäs (GJN).

När hittas häckande kungsfiskare i Surahammars kommun?

Kungsfiskare

Gök

Årets första gök hördes vid Gläpen den 5/5 (SLN, GLN).

Bergu

Har hört ropa viden lokal under våren. Någon häckning finns inte rapporterad.

Sparvuggla

5 januari-, 4 februari-, 8 mars-, 3 april, 1 maj-, 1 juni-, 3 oktoberfynd. Antalet vinterfynd är flera än normalt och speglar förmodligen dålig tillgång på föda. Ingen häckning är rapporterad.

Kattuggla

3 häckningar som resulterade i ungar är kända. Vid Spången i Ramnäs häckade 1 par och fick ut 5 ungar (GLR, LEN), vid Elingbo fanns en kull med 4 ungar 2/6 (RLK) och vid Lönnbrossjön häckade 1 par i en holk och fick 2 ungar (SLN).

Ropande kattugglor hördes vid 4 lokaler i februari, 4 lokaler i mars och 1 lokal i april, märkligt nog hördes inte någon kattuggla vid häcklokalerna - hur förklarar detta?

Lappuggla

En häckning som resulterade i tre ungar har genomförts (RLK). 1994 påträffades den första häckningen av lappuggla i kommunen, den lokalen stod tom i år.

Hornuggla

Inte en enda häckning rapporterad vilket indikerar dålig tillgång på gnagare i jordbrukslandskapet. Endast vid Furnäs (MKN) och Djupebo (MLJ, SLN) har hanar hört ropa.

ca 30 par i kommunen, den uppgiften står sig ännu. Genom att restaurera lämpliga öar (ta bort buskar och träd) kan lämpliga häcklokaler uppstå för fisktärnan. Det har vi visat med restaureringen av Svantova och tidigare Grytenön.

Silvertärna

6/5 sågs första tärnan vid Gnien (RLK), redan dagen därpå noterades 26+8+5 sträckande samt 7 rastande silvertärnor vid Gnien (SLN), dessutom 4 ex i Östersjön samma dag (SLN). Dagarna därefter sågs enstaka fåglar i Gnien, Sörsjön och Gläpen, som mest 9 ex i Sörsjön 13/5 (RLK), sista tärnan sågs i Gläpen 24/5 (SLN).

Uppräddandet är mycket likt tidigare års. Nämnvärt är att silvertärnorna tydligen inte bromsades upp av det dåliga vädret i mitten av maj.

Svarttärna

9/5 sågs första svarttärnan i Gnien (TTE) och som mest rastade 14 ex den 11/5 (SLN). I slutet av maj uppehöll sig 1 par stationärt vid Gnien men 1/6 var sista dagen de sågs (RLK), därmed avbröts en häckningssvit vid Gnien, som omfattar de tidigare åren på 1990-talet. Förutom vid Gnien sågs 2 ex i Sörsjön 13/5 och 1 ex 21/5 (RLK).

Resultatet av svarttärnornas häckningar vid Gnien under 1990-talet har blivit 4 flygga ungar. Att arten återkommer som häckfågel vill jag gärna tro, det gäller bara att få bättre kontroll på regleringen av vattennivåerna i Gnien.

Gråspett

Vid entalutfodring vid Norrsjön sågs 1 ex 15/1 (KAN, KAO), 27/1 (AÖD), 14/2 (SLN) och 1/3 (KAN). Troligtvis rör det sig om samma fågel hela perioden. Under hösten från 18/11 till årets slut fanns en honfågad fågel vid en talutfodring vid Målarbacken (KLL, MLJ).

Talutfodringar i skogen är ett bra sätt att locka fram gråspettar.

Mindre hackspett

Antalet fynd av "mindre hacken" tycks öka igen, kan bero på att arten gynnas av milda vintrar. En häckning med resultatet 2 flygga ungar föreligger från Annehill (RLK). Under häckningstid finns rapporter från Sura Herrgård, Rävåsuddan, Småmyra, Baståsen, Bolagssjön i Seglingsberg och Lisjöviken (KLL, SLN, BBS, APN, LEN).

Vinterfynd finns från Björnstugevägen i Sura 15/2 -1/3 (KAN, KAO), Ramnäs samhälle 23/12 (JÖG), Statarvägen i Sura 24-26/12 (LLN) och 2 ex Fimmossen 30/12 (MLJ).

Tretåig hackspett

1 par häckade i Fermansbo urskog och fick ut 3 flygga ungar (KED). Även året innan häckade 1 par vid lokalen.

Trädläarka

Tre fynd av sträckande fåglar. 1 ex över Stenramen 1/4 (SLN), 1 ex över Gnien 2/4 (IAG) och 1 ex över Lisjö 15/4 (MLJ). Fortfarande få fynd av arten.

Bergläarka

2 ex sågs på nära håll på Sörbyängen vid Gnien 30/3 (RLK). Det är 8e fyndet av arten i Surahammars kommun. Senast den sågs var vid Lisjöängar 1993, dessförinnan på 1970-talet.

Backsvala

Ingen rapport om häckande backsvalor föreligger.

Ladusvala

Ovanligt tidigt och i rent vinterlandskap sågs en ladusvala vid Gnien 17/4 (SLN).

Rödstrupig piplärka

Endast tre höstfynd föreligger. 1 ex Gnien 24/8 (SLN), 1 ex Lisjöängar 8/9 (KLL) och 1 ex Gnien 19/9 (RLK). Artens uppträdande varierar starkt mellan åren.

Rödhake

Ett vinterfynd. 1 ex vid Fotbollsvägen, Sura 22/12 (KLL). Det är 3e vinterfyndet av arten under 1990-talet.

Näktergal

Arten fortsätter att minska hos oss. Som mest hördes 6 sj näktergalar vid Tippen/Bruksområdet i Sura 2/6 (RLK), förutom dessa hördes en fågel tillfälligt vid Lisjöängar 29/5 (TFG). Årets första näktergal hördes 18/5 vid Tippen (TFG) och den sista 11/6 (SLN). Nordvindar, regn och snöfall i maj kan vara en orsak till att antalet näktergalar var få i år.

Blåhake

1 ex sågs i Lisjövikén 16/5 (MKN). Det var första värfyndet av arten under 1990-talet. 24 blåhakar ringmärktes i Lisjövikén mellan 20/8 till 10/9 (SLN).

Svart rödstjärt

En hane sjöng vid Reningsverket, Virsbo 1/5 (SLN).

Ringtrast

En hane sågs vid Lövvikstorp, Virsbo 1/5 (SLN). Det var 2a fyndet av arten i kommunen under 1990-talet.

Björktrast

De två sista månaderna på året kom björktrastarna att dominera fågellivet i trakten. Överallt såg man dem. I rönnarna på Aliden, Ramnäs, räknades ca 7000 björktrastar den 1/12 (RLK) och två dagar senare uppehöll sig ca 5000 björktrastar på ängarna vid Gnien (SLN).

Gräshoppsångare

Årets första hördes vid Tippen 18/5 (TFG) och den sista sågs 10/9 vid Lisjövikén (SLN). Under häckningstid har den rapporterats vid Tippen 3 sj (MLJ), Djupen 2 sj (SLN), Sörhagen 2 sj (RLK), Lisjöängar 1 sj (APN), Ståltorp 1 sj (RLK), Baståsen 1 sj (SLN), Västersjön 1 sj (RLK) och Hästlösa 1 sj (SLN).

Antalet fynd minskar av gräshoppsångare, det kan bero på för kraftigt igenväxning av lokaler, restaurering av andra lokaler t ex Gnien, Magsjön, Västersjön. Dessutom har vind och vädersituationen i maj stor betydelse.

Flodsångare

2 ex sj vid Skyttorp 3/6 (MLJ), 1 ex sj Tippen 7/6 (TFG), 1 ex sj 9/6 (RLK) och 2 ex sj 10/6 vid Sörhagen (SLN), dessutom hördes 1 ex vid Skyttorp även 20/6 (SLN). Flodsångaren håller till i den miljö som gräshoppsångaren lämnat p g a igenväxning. Vi kan därför räkna med att få lyssna till denna märkliga nattsångare även framöver. Med lite arbete torde det också vara möjligt att finna den häckande i vår trakt.

Busksångare

11/6 hördes 1 ex sjunga vid Dalbacken (RGP). Detta är 5e fyndet av denna spännande "nattsångare" i vår kommun.

Kärrsångare

Ingen fågel hörd under sommaren. Desto märkligare var att 4 ex ringmärktes i Lisjövikén. 1 ex 29/7, 2 ex 3/8 och 1 ex 4/9. Den senaste fågeln sågs även 7/9 (SLN). Septemberfynden är de första av arten i vår kommun.

Gulärta

Häckande fåglar rapporterade endast från Gnien. 8 par häckade på ängarna vid Gnien, i ett av paren på Säterängen ingick en hane av den nordliga svarthuvad rasen (thunberg) (SLN).

Sädesärta

En ungfågel uppehöll sig på Bruksområdet i Ramnäs fram till 23/11 (GJN). Det är ovanligt med novemberfynd.

Sidensvans

Den 22/10 sågs de första i Ramnäs (GLR), det kom sedan att bli en fantastisk sidensvanshöst. Redan 14/11 fanns 300 ex vid Annehill och den 10/12 innehöll flocken vid Annehill 2000 sidensvansar (RLK), något liknande har vi inte upplevt tidigare. Även i Virsbo samhälle fanns en stor flock som mest 300 ex 32/12 (SLN).

Strömstare

Vid en inventering av strömstare i kommunen 28-29/1 noterades 21 ex i våra vattendrag.

Vårens sista strömstare sågs i Grytenbäcken 11/3 (KAN) och höstens första vid Forsen, Ramnäs 5/11 (SLN). Nämnvärt är att 25-26/12 sågs hela 9 ex i Ramnäsforsen (RLK).

Gärdsmyg

Två januarifynd. 1 ex Fimmossen 1/1 (MLJ) och 1 ex Forsen, Ramnäs 8/1 (RLK). I islagd och vinterlik Lisjövikén sågs 4 ex 12/11 (SLN). Vinterfynd av arten är mycket ovanligt. Under häckningstid har gärdsmyg rapporterats från 18 lokaler, som mest 3 sj fåglar vid Källfallsberget 13/5 (SLN).

Även vår vanliga nötkråka uppträdde under hösten i större antal än vanligt, en anledning var att hasselbuskarna var välfyllda av nötter. Vid Dalbacken sågst ex 15-20 ex den 30/8 (KLL).

Steglits

Råka

Endast fyra fynd samliga vid Gnien och från våren. 1 ex 11/3 (SLN), 23/4 (JÖG), 25/4 (SLN) och 28/5 (TFG). De fåglar som

ses i vår trakt tillhör förmodligen den häckande populationen i västra Finland. Hos oss minskar antalet fynd av råka - indikerar det också utvecklingen hos den finska populationen?

Stare

Ett vinterfynd. 1 ex vid Gnien 19/2 (SLN). Första vinterfyndet på 1990-talet.

Bergfink

Mycket stora ansamlingar noterades i slutet av april i vår trakt, orsaken var väderförhållandet med frisk nordvind och snöfall. Vid Gnien rastade t ex 1500 ex den 27/4 (RLK).

Steglits

Två häckningar rapporterade. 16/6 sågs en kull med 4 ungar på Bruksområdet, Sura (YPN) och vid Västura sågs också en kull med 4 ungar (RLK). 31/8 sågs en

Törnskata

Törnskatan tillhör de arter som minskar i Europa. Arten har veterligt aldrig varit vanlig hos oss. 1995 förekom den på flera lokaler än normalt och skapade därmed ett intresse kring sig. 13 häckningar har rapporterats. Av dessa häckningar var 11 st på hyggen de två återstående vid ängsmarker (Svartmuren och Felingen). Vid Lisjöviken ringmärktes 8 st törnskator, vilket är det största antalet hittills (SLN).

Varfågel

Vinterrevir hölls vid Felingen, Störängen, Lisjöängar, Högbyheden och Stenramen (RLK, SLN, KAN, JÖG). Senaste fyndet under våren var 1 ex vid Gnien 16/4 (IÅG) och tidigaste höstfyndet 1 ex vid Seglingsberg 1/10 (SLN).

Nötkråka

En av höstens största begivenheter i vår fågelvärld var invasionen av smalnåbbade nötkräkor. Den 22/8 sågs första nötkräkan vid Fromtorpet (BBS), två dagar senare uppehöll sig en flock med 25 ex vid cembratallarna vid Sura kyrka (YPN). 31/8 sträckte en flock med 17 ex över Gnien (SLN). Därefter sågs smalnåbbade nötkräkor på många platser. Den sista sågs vid Stenramsflöet 1/11 (MBS). Senast dessa nötkräkor passerade våra trakter var 1991, 1985 och 1975. Vid dessa invasioner sågs inte till närmelsevis så stora antal som i år. Den smalnåbbade nötkräkan har sitt huvudsakliga häckningsområde bortom Uralbergen i Ryssland. När cembratallarnas frösättning slår fel där borta företar fåglarna dessa invasionsartade flyttningar.

Rörsångare

214 ex ringmärktes i Lisjöviken under hösten. Den sista sågs så sent som 4/10 (SLN).

Trastsångare

1 ex hördes sjunga i norra delen av Västersjön 20/6 (SLN, GLN). Trots eftersök kvällarna därefter hördes den inte mer. Det är 4e fyndet av arten i kommunen under 1990-talet.

Gransångare

Den 11/9 1994 hördes en ökänd gransångare vid Lisjöviken. Fågeln fångades in, ringmärktes, mättes och fotograferades (SLN, GLN). I efterhand har det fastställts att gransångaren var av rasen "collybita" och det är första fyndet av denna ras i Västmanland (BLN). Denna ras av gransångare förekommer normalt nere i västra och centrala Europa.

Under 1995 gjordes flera fynd än vad som gjorts under de senaste åren. 23/4 hördes hela 3 ex sj vid Berglobacken, Gnien (SLN, RLK), 1 ex sj vid Skogsmuren (MLL, LEN), 1 ex sj Gläpenbadet 1/5 (SLN), 1 ex Norrsjöhunden 13/5 (LHM), 1 ex Fernansbo urskog 21/5 (KED) och 1 ex sj Högbo 27/6 (SLN).

Under hösten hördes som mest 3 ex vid Lisjöviken 24/9 (SLN, GLN).

Stjærtmes

3 januari fynd, 2 februari-, 2 april-, 1 maj-, 4 oktober-, 2 november- och 1 decemberfynd.

Det betyder att inte några flyttingsrörelser förekom bland stjärtmesarna i år.

Vinterhämsling

Under hela april sågs arten i Gnienområdet. Som mest sågs 80 ex den 15/4 (RLK) och 30+9 ex den 21/4 (SLN). Förutom vid Gnien sågs 3 ex vid Lisjöängar 30/4 (SLN). Under 1990-talet har inte vinterhämslingen ens varit årsvis. Uppträdandet av arten varierar stort mellan åren och vad det beror på är okänt.

Lappsparv

Gråsiska

Nämnvärt är tre juli fynd vid Lisjöviken (SLN). Mellan 23-31/12 sågs vid fågelutövning vid Annehill, Ramnäs, som mest 5 ex. som i utseende såg ut som den sydliga rasen av gråsiska, populärt kallad "brunsiska" (RLK). 31/8 1994 fångades 2 ex vid Lisjöviken som också till utseende såg ut som s.k. "brunsiskor" (SLN, GLN).

Den sydliga rasen av gråsiska har uppträtt ovanligt talrikt vid fågelstationer i Sverige sommaren/hösten 1995.

Snösiska

1 ex vid fågelmatning Gläpenbadet 25/3 (SLN), 2 ex vid fågelmatning Annehill, Ramnäs mellan 17-31/12 (RLK) och 1 ex vid Fotbollsvägen, Sura 22/12 (KLL). Enstaka fynd förekommer de flesta år, troligt är att snösiskan är vanligare än vad iakttagelserna visar.

Rosenfink

12 revirsjungande hannar har rapporterats. Vid Tippen fanns 3 hannar (TFG) och på Vallén vid Högbyvägen 2 hannar (SLN). Årets första fynd gjordes 25/5 och det sista 3/8 (SLN).

Tallbit

Rönnbär och tallbit hör ihop. Det dröjde till den 5/11 då första tallbitarna sågs, 5 ex vid Slätället (MLJ). Därefter gjordes ytterligare 13 fynd i november och 10 fynd i december. Stora flockar, 32 ex vid Ståltorp 9/12 (KLL), 22 ex vid Byggetorp 10/12 (SLN) och 20 ex vid Åsenlund 28/11 (LEN). Den här invasionen var större än den som inträffade hösten 1992.

Stenknäck

Endast två fynd under året rapporterades. 1 ex mot norr vid Gnien 23/4 (RLK) och 1 ex vid Horrängen, Virsbo 15/9 (PAH).

Lappsparv

1 ex Lisjöängar 30/4 (RLK) och 1 ex Turkieängar 1/5 (SLN).

Snösparv

Bästa "snösparvsvåren" under 1990-talet fick vi uppleva. 25/2 sågs de första 4 ex vid Gnien (SLN) och 2/4 var sträcket över då sågs 50 ex vid Lisjöängar (MLJ). På Storängen sågs som mest 170 ex rasta 12-13/3 (KLL, RLK). Vid Gnien sträckte

195 ex fördelade på 6 flockar den 18/3 (SLN, RLK).

Ortolansparv

1 ex hördes tillfälligt sjunga vid Byängsbacken, Gnien 10/5 (SLN). Senast ortolansparven häckade i Surahammars kommun var 1987, just vid Byängsbacken. Igenväxningen av äng- och hagmarkerna är negativt för arten. Ett av målen med restaureringen av Lönnbrosjön och kultur-

landskapet kring sjön är att få tillbaks ortolansparven. Den har tillhört kulturlandskapet i ramnästrakten och skall så också göra i framtiden.

Videsparv

1 ex höll till i alarna vid holmarna i Gnien 3/9 (SLN). Det är 66 fyndet av arten i kommunen under 1990-talet.

Signaturlista:

AEW= Arne Eklöv, APN= Arne Persson, AÖD= Anders Östlund, BBS= Birgit Bergius, BJN= Bertil Jansson, BPN= Bo Persson, GJN= Gunnar Jansson, GLN= Greta Larsson, GLR= Gudrun Lager, HOH= Hans-Olof Hellqvist, JGN= Joakim Göransson, JGP= Jan Grip, JÖG= Jan Österberg, ILL= Inga Lindell, IÄG= Ingrid Åkerberg, LEN= Lennart Eriksson, LHM= Lillebror Hammarström, LÖG= Lena Österberg, KAN= Kjell Andersson, KAO= Kristin Andersson, KED= Kjell Eklund, KJJ= Kjetil Jensen, KLL= Kim Lill, KLM= Kurt Lindström, MKN= Maj Karsten, MKO= Mats Karlsson, MLI= Mikael Leppälampi, MRG= Markus Reinberg, NAN= Niclas Andersson, OKN= Ola Kumlin, OLR= Olle Lager, PAH= Per-Arne Hedström, PJT= Pentti J Tatti, PLH= Per Lindh, RGP= Robert Grip, RLK= Ralf Lundmark, RLR= Richard Lager, RSN= Roger Sählén, SLN= Sören Larsson, SOS= Seppo Ormiskangas, TFG= Thomas Forsberg, TSD= Thomas Pettersson, TTE= Thomas Troschke, UCN= Ulf Carlsson, YPN= Yngve Pettersson.

Fågelrapporten för 1996

Redan nu är det kanske dags att börja sammanställa årets obsar. Det går bra att skicka halvårsrapporter istället för att sitta med hela rapporten i juldagarna. Rapportmottagare: Jan Österberg, Åshammarsvägen 70, 730 60 Ramnäs. Telefon 0220/35118 el. e-mail jan.osterberg@surahammar.mail.telia.com.